

Hierop wordt overgegaan tot de Wetenschappelijke Mededelingen, waarbij de volgende sprekers het woord voeren :

- * G. A. BENTINCK: Vangsten van zeldzame Lepidoptera in 1957 en eerder, en vijf nieuwe soorten voor de Nederlandse fauna.
- P. CHRYSANTHUS: Over enige nieuwe spinnen van de Nederlandse fauna. De meeste soorten zijn in het Molenven bij Borne gevonden tijdens het onderzoek van Mej. E. N. G. VAN DAMME en de heer C. NAAKTGEBOREN en zullen t.z.t. in dit verband worden gepubliceerd.
- R. H. COBBEN: Beknopt verslag van een entomologische studiereis naar de Nederlandse Antillen.
- * T. H. VAN WISSELINGH: Macrolepidoptera in 1957.
- * H. WIERING: Over enkele Nederlandse bijen (Hym., Apidae).
- * S. R. DIJKSTRA: Over enige afwijkende exemplaren van Macrolepidoptera.
- * G. L. VAN EYNDHOVEN: On some usual and accidental epizoa (Acarina) of *Sorex araneus* (Mamm.).
- M. A. LIEFTINCK: Mededelingen over de huidige situatie van de Entomologische Vereniging in Indonesië.
- * A. DIAKONOFF: Een nieuwe soort uit een oude collectie (Lep., Phalon.).
- * G. KRUSEMAN: *Anaea leonida* (Cr.) (Lep.).
- * W. J. KABOS: De Nederlandse Prachtvliegen (Dipt., Otiitidae).
- E. J. NIEUWENHUIS: Over enige Papilionidae (Lep.) van N.O. Sumatra. Besproken worden: *Trogonoptera brookiana trogon* Sn.v.V., *Atrophaneura syc. sycorax* Gr. Smith, *A. neptunus sumatrana* Hagen, *A. aristolochiae antiphus* F., *A. coön delianus* Frhst., volgens gegevens verstrekt door ons medelid R. STRAATMAN te Canberra (Austr.). Het is de bedoeling later tot publicatie over te gaan.
- C. A. W. JEEKEL: Een lichtgevende *Geophilus carpophagus* Leach (Chil.), waargenomen door Prof. Dr. L. F. DE BEAUFORT te Leusden op 17 november 1957.
- C. A. W. JEEKEL: De nomenclatorische status van *Cylindroiulus teutonicus* (Pocock) naar aanleiding van de publicatie van J. G. BLOWER, British Millipedes (Diplopoda), 1958.
- * N. C. VAN DER VLIET: De mens als gastheer van *Lucilia sericata* Meig. (Dipt.).
- * N. C. VAN DER VLIET: Een kweek van *Melanargia galathea* L. (Lep.).
- * G. F. WILMINK: *Hydraecia petasitis* Dbld. reeds in 1946 in Nederland gevangen (Lep.).
- C. DE JONG: Over enige interessante entomologische publicaties.
- * M. W. CAMPING: Opmerkingen over Nederlandse Macrolepidoptera.

De met „x” gemerkte bijdragen zullen in de Entomologische Berichten worden gepubliceerd.

Aangezien niemand verder het woord verlangt, wordt de bijeenkomst door de Voorzitter, onder dankzegging aan de sprekers, gesloten.

Over enkele Nederlandse bijen (Hym., Apidae)

door

H. WIERING

1. *Andrena falcifica* Perk. VAN DER VECHT (1928) geeft voor deze soort op als enige vindplaats in Nederland Groenekan (U.), waar BOUWMAN 1 ♀ verzamelde op *Potentilla*. Volgens een mededeling van de heer J. P. VAN LITH aan mij is deze soort hierna nog gevonden te

Tegelen (Midden Limburg), 6.VI.1952: 2 ♀♀ in Museum Rotterdam

1 ♀ in collectie TEUNISSEN

Wijlre (Zuid Limburg) 2 ♀♀ in Museum Leiden.

Aan deze vindplaatsen zijn nu toe te voegen Hilversum en Vledder (Dr.).

Hilversum: De eerste vondst werd gedaan op 27.V.1956 door B. BOSMAN: 2 ♂♂ op *Taraxacum officinale*. Op 3 en 6 juni 1956 vingens wij vele ♀♀ op *Potentilla erecta*. Ook in 1957 werd *A. falcifica* Perk. weer verzameld: op 28.IV 2 ♂♂ en 1 ♀ op *Taraxacum*. Al deze vondsten werden gedaan op de heide bij de vloeivelden van de rioolwaterreiniging.

Vledder: Op een heideterrein ving ik hier op 17 en 20.V.1957 drie ♀♀ en vier ♂♂ op *Veronica chamaedrys*.

Als we de verspreiding van deze soort in West-Europa nagaan, dan blijkt, dat VAN DER VECHT (1928) deze soort opgeeft voor Duitsland en Engeland; STÖCKHERT in SCHMIEDEKNECHT (1930) zegt alleen „niet gewoon”, en bedoelt hiermee waarschijnlijk Midden-Europa. WAGNER (1937) vermeldt, dat volgens ALFKEN *A. falcifica* in NW-Duitsland zeer gewoon is. De vondsten van *A. falcifica* te Hilversum en te Vledder sluiten dus goed aan bij bovenstaande verspreidingsgegevens. Het is wel te verwachten, dat in Nederland op heideterreinen deze soort veel meer gevonden kan worden. Over het algemeen worden in dit biotoop gedurende het voorjaar slechts weinig Hymenoptera verzameld.

Als planten waarop *A. falcifica* vliegt, vindt men opgegeven: *Potentilla* (VAN DER VECHT 1928, STÖCKHERT in SCHMIEDEKNECHT 1930, WAGNER 1937), *Veronica* (V. D. VECHT 1928, STÖCKHERT in SCHMIEDEKNECHT 1930), *Bellis* (V. D. VECHT 1928), *Trifolium minus*, *Stellaria holostea* en *Polygala amara* (WAGNER 1937). *Taraxacum officinale* schijnt dus een nieuwe vliegplant te zijn.

Als parasiet van *A. falcifica* wordt opgegeven *Nomada flavoguttata* (STÖCKHERT in SCHMIEDEKNECHT 1930, PITTIONI 1951). Te Vledder werd op de vindplaats van *Andrena falcifica* ook deze *Nomada* verzameld. Hier vloog echter eveneens *Andrena subopaca* Nyl., welke soort ook als gastheer voor *Nomada flavoguttata* opgegeven wordt. Het samenvliegen van *Nomada flavoguttata* Nyl. en *Andrena falcifica* Perk. te Vledder is dus geen bewijs voor het parasiteren van de eerste soort bij de tweede.

2. *Rhophites quinquespinosus* Spin. In 1951 vermeldde ik deze soort als nieuw voor de Nederlandse fauna. Ik had toen 1 ♀ van deze soort op de Bemelerberg (Zuid-Limburg) verzameld (14.VIII.1950). Na deze eerste vangst zijn er meer exemplaren in Nederland verzameld:

Maastricht: 26.VIII.1954, 2 ♂♂ (Br. ARNOUD)

Bemelerberg: 14 en 20.VIII.1955, vele ♂♂ en ♀♀ (F. J. MANNING en H. WIERING).

Maastricht: 31.VIII.1956, 1 ♀ (Br. ARNOUD). Dit voorjaar was ik in de gelegenheid de collectie van Br. ARNOUD te bezichtigen. In deze werkelijk zeer goede verzameling van Zuidlimburgse Aculeate Hymenoptera bevindt zich een hele reeks ♂♂ en ♀♀ van *Rhophites quinquespinosus*, alle door Br. ARNOUD in de jaren 1954 tot 1956 te Maastricht op *Ballota nigra* verzameld.

Over de vindplaats Bemelerberg: de ♂♂ vlogen er in grote aantallen rond op *Betonica officinalis*, welke plant ook door WAGNER 1937 als vliegplant opgegeven wordt. De ♀♀ werden alleen bij de nestplaats verzameld. Hier bevonden zich ongeveer 50 nesten. Ook werd er nog gezocht naar de parasiet van *R. quinquespinosus*: *Biastes emarginatus* Schenck. Deze werd echter niet waargenomen.

3. *Halictus smaethmanellus* K. en *H. continentalis* Blüthg. Voor Nederland werd tot nog toe opgegeven, dat hier *H. smaethmanellus* K. voorkomt. Zelf heb ik deze soort in Nederland nooit verzameld, wel echter ken ik *H. continentalis* Blüthgen 1944 van een vrij groot aantal exemplaren uit Zuid-Limburg. De volgende vindplaatsen zijn mij hier bekend: St. Pietersberg, Epen, Oud-Valkenburg, Terwinselen, Benzenrade, Schinveld, Maastricht, Bemelerberg, Eys-Wittem (verzameld door Br. ARNOUD, M. J. GIJSWIJT en H. WIERING). BLÜTHGEN 1944 geeft als verspreidingsgebied voor deze beide soorten op:

H. smaethmanellus K.: Rijnland, Engeland, Bretagne, N. Spanje, Azoren, (dus sub-atlantisch).

H. continentalis Blüthg.: Duitsland (niet NO), Zwitserland, N. Italië, Frankrijk. Mij is deze soort nog bekend uit Tirol, België (Ardennen) en Luxemburg.

Uit deze gegevens blijkt, dat er zich in Rijnland een menggebied bevindt van deze twee soorten. Hoewel ik vermoed, dat alle tot nu toe als *H. smaethmanellus* K. gedetermineerde bijen uit Zuid-Limburg tot *H. continentalis* Blüthgen behoren, is het dus niet onmogelijk, dat ook eerstgenoemde nog in Nederland voorkomt.

4. *Halictus sexnotatus* Nyl. (sensu Blüthgen in Schmiedeknecht 1930). Van deze soort ving ik 1 ♀ te Vledder (Dr.) op 22.IV.1957. Deze soort is nieuw voor de Nederlandse fauna. *H. sexnotatus* Nyl. is bekend van Bremen, Leninograd, Mongolië, Zweden (ALFKEN 1897) en Oost-Pruisen (MÖSCHLER 1938).

5. *Halictus pygmaeus* Schck. Op 14.VIII.1955 ving ik van deze soort 1 ♂ op de Bemelerberg (Z.L.). Ook deze soort is nieuw voor de Nederlandse fauna. BLÜTHGEN in SCHMIEDEKNECHT 1930 geeft deze soort op voor Zuid-Duitsland en het zuidelijk deel van Midden-Duitsland. Zuid-Limburg vormt dus een NW. voorpost van dit verspreidingsgebied.

Literatuur

1. ALFKEN, J. D., 1897, Ueber einige wenig bekannte *Halictus*-Arten. *Ent. Nachr.* 7 : 101—108.
2. BLÜTHGEN, P., 1944, Neue oder für Deutschland neue Bienen und Wespen und neue deutsche Fundorte einiger Arten. *Mitt. Deutsche ent. Ges.* 12 : 24—31.
3. MÖSCHLER, A., 1938, Ein Beitrag zur Bienenfauna in Ostpreussen, insbesondere der Kurischen Nehrung. *Schr. phys.-ökon. Ges. Königsberg* 70 : 243—288.
4. PITTIONI, B., 1951, Neue und wenig bekannte *Nomada* Arten der *flavicornis*- und *flavoguttata*-Gruppe (Hym. Apidae). *Ent. Nachr.blatt oesterreich. u. schweiz.* Ent. 3 : 155—162.
5. SCHMIEDEKNECHT, O., 1930, Die Hymenopteren Nord- und Mitteleuropas. Jena.
6. STÖCKHERT, F. K., 1954, Fauna Apoideorum Germaniae. *Abb. bayer. Akad. math-naturw. Klasse*, Neue Folge 65 : 1—87.
7. VAN DER VECHT, J., 1928, Fauna van Nederland IV, Hymenoptera Anthophila (Q XIIIIm) A. *Andrena*. Leiden.
8. WAGNER, A. C. W., 1937, Die Stechimmen (Aculeaten) und Goldwespen (Crysididen s.l.) des westlichen Norddeutschland. *Verb. Ver. nat.wiss. Heimatforsch. Hamburg* 26 : 94—153.
9. WIERING, H., 1951, Merkwaardige Hymenoptera-vondst. *Ent. Ber.* 13 : 208.

Summary

New and rare species for the Netherlands fauna, as well as remarks about new localities, plants, and geographical distribution in general are recorded.

Hilversum, Lorentzweg 183.